

Óév este

► Ézs 30,8–17

„Csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk...”

Óév estéje

Óév a naptári esztendő utolsó napja. Többnyire ünnepi, örömteli vagy éppen örömködő hangulatban szeretnénk búcsúzni az elmúlt esztendőtől és különböző kellekek okozta fény, hang- és ízhatásokkal köszönteni az új esztendőt. Ám –

akár tudatosan, akár tudat alatt – pontosan tudjuk: kérlelhetetlenül múlik az idő, és földi életünk egyszer végleg véget ér.

Egy-egy szilveszteri összejövetelkor kedvünkre válogathatunk ételek, italok és egyéb finomságok között. De Isten örök igéi között nem. Mind az igehirdetőket, mind az igehallgatókat kemény

eledellel kínálja meg a mai napon Isten, amely nehezen emészthető. Mégis jól tesszük, ha elfogadjuk fölöttünk kimondott ítéletét, amely bűnbánatra és megtérésre serkent minket.

Exegézis

Igerészünkben háromszor fordul elő az „*Izráel Szentje*” kifejezés. Ez adja tagolását és egyben fő mondanivalóját. A szent Isten elkötelezte magát Izrael iránt, elköteleződést vár a néptől, és nem tűr meg semmiféle elpártolást, elhajlást, hűtlenkedést.

Amikor Ezékiás király csatlakozott az asszírok elleni lázadáshoz, amelyet Egyiptom is támogatott, Ézsaiás határozottan tiltakozik. Egerészt kiemeli, hogy Egyiptom – a „tehetetlen szörnyeteg” – nem tud segíteni, sőt gyalázatot hoz. Másrészt ezt az Isten Szentje elleni lázadásnak nevezi, amely büntetést, ítéletet von maga után. Maró gúnnyal tekint arra, hogy még a legveszélyesebb utakat is vállalják, hogy kincsekkel megrakott tevéket küldjenek Egyiptomnak azért, hogy megnyerjék jóindulatát. Mindennek a teteje, hogy az egykori elnyomóktól és nyomoratóktól várnak segítséget (30,1–7). Ezért hajtja végre Ézsaiás próféta egyetlen jelképes cselekedetét: meztelenül végigmegy Jeruzsálemen, hogy bemutassa, milyen sors vár a népre Isten nélkül (Ézs 20,2kk).

8–11. vers: A próféta Istentől azt az utasítást kapja, hogy „örökre szóló okmányként” jegyezze fel próféciait (30,8). Ez igazolja majd, hogy amit Isten mond, az kérlelhetetlenül beteljesedik. Az „engedetlen nép”, a „hazug fiak” vevők a hamis próféciaakra. Sőt azt követelik, hogy Isten emberei ne a valóságot mondják, hanem „hízalgő dolgokat” és „kedvükre valókat”. Nyírára fáj nekik az igazság, hogy ezt kiabálják: „...*hagyjatok békét nekünk Izráel Szentjével!*”

12–14. vers: Isten semmibe vételét és annak következményeit a próféta két szemléletes kép-

pel illusztrálja. Bármilyen magas az ember által épített kőfal, ha megreped, Isten nélkül előbb vagy utóbb összeomlik (30,13). A fazekas által alkotott korsónak eredetileg megvolt a rendeltetése és haszna. Ám ha darabokra törik, semmire nem való (30,14).

15–17. vers: A népnek megtérésre, higgadságra, békére és bizalomra lenne szüksége. Ám ha a nép erre nem vevő, akkor a fonákjára fordul minden. Az Egyiptom híres és hírhedt lovain való vágatás helyett menekülés vár a népre. A gyors támadás helyett pedig az üldözők lesznek gyorsak, és marad a gyors menekülés – vagyis a teljes kudarc. Az önhitt haderőre csak egy üres zászlórúd (jelzőpózna) emlékeztet, ahol azonban senki se jár, mert elhagyatott, pusztá helyen fekszik (30,16–17).

18. vers: Az ítélet kérlelhetetlenül bekövetkezik – függetlenül attól, hogy zárójelbe tesszük-e vagy sem igerészünk ezen versét. A lényeg: még vár az Isten, hogy irlalmazhasson és kegyelmezessen. Hirdeteti: hamis próféták, hamis hitek, hamis szövetségesek és önkényes elgondolások helyett csak ő segíthet népén.

Igehirdetési vázlat

Futottunk

Inkább azt mondanám, hogy futkároztunk. Olykor nagyon magabiztosak voltunk, és mentünk a magunk feje után, mígnem fejünk az erős falon nagyot koppant. Máskor menekültünk fűhöz-fához árkon-bokron át, mígnem kiderült, hogy ott sincs menedék. Voltak sikereink, de közben begyűjtöttünk jó néhány sérülést, amivel másoknak is sok gondot okoztunk.

Sokkal nagyobb baj, hogy oda tértünk vissza, ahol egykor elnyomásban és nyomorúságban voltunk. Gondoljunk csak nagy elhatározásainkra: hányszor mondtunk igent arra, amire egyszer határozottan nemet mondtunk! Vagy visszatértünk olyan szokásokhoz, beidegződésekhez – esetleg

személyekhez –, akikről, illetve amelyekről már kiderült: nem a javunkat szolgálták, hanem kárunkra voltak. A lélektan ezt a jelenséget „a bántalmazott ragaszkodása” kifejezéssel illeti. Nem csoda, hogy akár mi, akár mások olyan címkéket tűznek futómezőnkre, mint „futottak még” vagy „innen szép győzni”.

Megfutamodtunk

Életünk minden percében kritikus állapotban vagyunk. Ez nem azt jelenti, hogy eljött a vég, hanem hogy egy adott állapot eldőlhét erre vagy arra, fordulhat jóra vagy rosszra. A krízis szó jelentése: ítélni, ítéletet hozni, dönteni. Betegség esetén az orvos dönt a beavatkozásról vagy a terápiáról, de többnyire nekünk magunknak kell ítélnünk, döntenünk afelől, hogy mit és hogyan tegyünk. Igyekszünk ügyes-bajos dolgainkat jól vagy rosszul intézni. Ha repedeznek a falak, javítgatjuk. Amikor kezünkben összetörik egy váza, próbáljuk darabjait összeszedgetni-összeillesztgetni, de tudjuk, hogy a feladat meghaladja képességeinket. Legyünk bátrak arra, hogy kimondjuk: sokszor túlbecsültük képességeinket, rossz irányban haladtunk, képtelenek bizonyultunk valamire, beláttuk helytelen életvezetésünket, felhagytunk vele – azaz a szó pozitív értelmében megfutamodtunk. Azt is látnunk kell, hogy Isten nem toldozgatni-foltozgatni akarja életünket, hanem egészen más, megváltozott új embert akar belőlünk faragni, amennyiben azt engedjük.

Isten közvetett módon kényszerít minket erre a jó értelemben vett megfutamodásra. Elítéli, amikor a magunk feje után megyünk, amikor valaki vagy valami fontosabb számunkra, mint ő. Egészen különböző módokon figyelmeztet minket arra, hogy a veszünkbe rohanunk. Ám sokszor nem akadályozza meg, hogy elinduljunk a helytelen úton, hanem megvárja, hogy – jó esetben – mi magunk ébredjünk rá: nem Isten szerint való és veszünkbe visz az az út, amin járunk. Ez is Isten kegyelmének egy különös módja.

Hová érkezünk meg?

Isten még vár, hogy megkegyelmezhessen és irgalmazhasson: Nem lesújtó ítéletre emeli karját, hanem a kegyelem és irgalom mozdulatára készül. Tőlünk pedig azt várja, hogy hamis elgondolásokat, hamis hiteket, hamis utakat hátrahagyva visszatérjünk és megérkezzünk hozzá.

Hatalmas lehetőség, hogy megérkezzünk a templom csendjébe, ahol Isten szól hozzánk igéjében, vagy pár percre – kizárva zajt és zörejt – az ő színe előtt belépünk kis imakamránkba, hogy végiggondoljuk: mi is történt velünk a végére járó esztendőben és itt eltöltött eddigi földi életünkben. Van egy barátom, aki elhatározta, hogy egyedül tölti óév estéjét. Kiválasztott egy viszonylag lakatlan helyet, és csak a Bibliát vitte magával. Aztán elment az áram. Nem volt más lehetősége, csak sétálni és felidézni az év eseményeit. Elmondása szerint ez volt élete egyik legáldásosabb óévestéje. Több mint tanulságos ez a történet!

A naptári év végén sok helyen leltárt készítettek, amelyek a bevételről-kiadásról, tervezésről-teljesítésről és az abból levonható tanulságokról szólnak. Mi is készítettünk valamiféle leltárt arról, hogy mit csináltunk rosszul, és mit csináltunk jól, mit fogadtunk el másoktól, és mit adtunk másoknak magunkból, mit ígértünk és mit valósítottunk meg. Ha őszinték vagyunk, ki kell mondanunk, hogy sokkal több a nem, mint az igen. Hála Istennek, ő nem statisztikát készít, mert jól tudja: nem tökéletes, hanem csak elég jó gyermekek, szülők, nagyszülők, munkatársak, főnökök lehetünk.

Óév estéjén óhatatlanul eszünkbe jut, hogy földi életünk véget ér, és gondolunk már előrement szeretteinkre, akiknek arcát többé nem látjuk, hangjukat nem halljuk, legfeljebb felidézhetjük magunkban. Sem szilveszter csillogó-harsogó hangulata, sem halloween pogány ünnepe nem hessegetheti el az elmúlás tényét. Számunkra Jézus Krisztus feltámadása ad reménységet. Az a kétségtelen tény, hogy van tovább, és van

örök élet. A megfeszített, meghalt, de feltámadott Jézus Krisztus szavaival kívánok mindenkinek Isten által megszentelt óévestét, áldott új esztendő és örök életet. Jézus mondja: „*Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal, is él.*”

Illusztrációk

ÉNEKSZÖVEGEK

Illés Lajos – Utassy József: *Betlehem csillaga* (rockopera – részlet)

„Szent, örök Isten nincsen hová mennem, bárhova futnék, Te utolérsz engem. Egy menekvés van: Hozzád térni, szívem kitérni, irgalmat kérn. [...]

Szálljon szívemből hálaadó ének!
Irgalmasságod áldom, amíg élek.
Mert nem nézheted örök vesztet:
Szent Fiad értem halt a kereszten.”
(EÉ 431,1.4)

„Miért hagytál el, Istenünk,
miért hagytál ilyen árván?
Hiába kutatunk, keresünk,
fekete félelem száll ránk.
Miért hagytál el, Istenünk,
Miért hagytál ily árván?

Avagy mi hagytunk téged el?
Mégfutamodtunk gyáván.
Színed előtt ki térdepel,
ha már mi nem, tán a sátán?
Miért hagytál el, Istenünk?
Remegünk érted árván.

VERS

François Villon: *Haláltánc-ballada* (részletek)

„Kontárok voltunk mindahányan,
s az évek szálltak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg! [...]

Balgán játszottunk mindahányan,
s az évek szálltak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg! [...]

Tunyán henyéltünk mindahányan,
s az évek szálltak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg! [...]

A titkot úztük mindahányan,
s az évek szálltak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg! [...]

Álszentek voltunk mindahányan,
s az évek szálltak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg! [...]

A porba térünk mindahányan,
s az évek szállnak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg!”

Felhasznált irodalom

- Biblia magyarázó jegyzetekkel.* Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 2010.
PECSUK Ottó (szerk.) 2008. *Bibliaismereti kézikönyv.* Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest. 243–272. o.
WILDBERGER, HANS 1984. *Königsherrschaft Gottes. Jes 1–39.* Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn.